

Dosarul nr. 2rh-56/21

Prima instanță: Judecătoria Botanica, mun. Chișinău (jud. Sv. Garștea-Bria)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Clevadi, M. Anton, A. Gavrilița)
Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (jud. M. Poalelungi, T. Vieru, T. Răducanu,
S. Moldovan, O. Adam)

ÎNCHEIERE

16 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând cererea de revizuire depusă de către Felix Guțu,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Felix Guțu
împotriva Întreprinderii de Stat „Moldatsa” cu privire la anularea ordinelor privind
aplicarea sancțiunii disciplinare și concediere, restabilire la lucru, încasarea
salariului pentru absența forțată de la lucru și repararea prejudiciului moral,
împotriva deciziei din 30 august 2006 a Curții Supreme de Justiție, prin care
a fost admis recursul declarat de către Întreprinderea de Stat „Moldatsa”, a fost
casată integral decizia din 25 mai 2006 a Curții de Apel Chișinău și a fost menținută
hotărârea din 22 martie 2006 a Judecătoriei Botanica, municipiul Chișinău,

constată:

La 21 octombrie 2005 Felix Guțu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva ÎS „Moldatsa” cu privire la anularea ordinelor privind aplicarea sancțiunii
disciplinare și concediere, restabilire la lucru, încasarea salariului pentru absența
forțată de la lucru și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, a activat în cadrul ÎS
„Moldatsa” în funcția de controlor de trafic aerian, deținând și funcția de președinte
al comitetului sindical.

A menționat că, prin ordinul pârâtei nr. 103/p din 04 august 2005, pentru
falsificarea documentelor contabile, conform art. 206 alin. (1) lit. b) din Codul
muncii, i-a fost aplicată sancțiune disciplinară, iar prin ordinul pârâtei nr. 119/p din
18 august 2005 a fost concediat în baza art. 86 alin. (1) lit. j) din Codul muncii.

A considerat că, ordinul pârâtei nr. 119/p din 18 august 2005 este neîntemeiat și ilegal.

A susținut că, până la data depunerii prezentei cereri, pârâta a refuzat să-i aducă la cunoștință prezentarea Procuraturii de transport nr. 12-2037/05 din 12 iulie 2005.

A afirmat că, lipsește hotărârea instanței de judecată sau a altui organ competent referitor la stabilirea faptului sustragerii din patrimoniul întreprinderii, la care se referă pârâta în ordinul contestat.

A relevat că, bonul de plată, care se presupune a fi fals, primit de la hotelul „Victoria” din or. Odessa, a fost eliberat pe numele altei persoane, care a fost prezentat în contabilitatea întreprinderii.

A declarat că, el nu a știut că, acest bon de plată ar putea fi fals.

A notat că, a scris un raport adresat administrației ÎS „Moldatsa”, prin care a cerut reținerea din salariul său lunar a sumei de bani, pe care administrația presupune că, a primit-o ilegal, iar contabilitatea i-a reținut suma respectivă din salariu.

A specificat că, comitetul sindical s-a exprimat împotriva eliberării sale din funcție.

A invocat că, la 02 septembrie 2005 a depus o cerere la Inspekția Muncii, prin care a solicitat examinarea legalității emiterii ordinului de eliberare a sa din funcție, iar la 07 octombrie 2005 a primit răspuns de la Inspekția Muncii, din care rezultă că, pentru încălcările comise la eliberarea sa din funcție, în privința directorului ÎS „Moldatsa” a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție în temeiul art. 41 alin. (1) din Codul cu privire la contravențiile administrative.

A solicitat anularea ordinelor ÎS „Moldatsa” nr. 103/p din 04 august 2005 și nr. 119/p din 18 august 2005, restabilirea sa în funcția deținută și încasarea de la pârâta a salariului și a altor plăți pentru lipsa forțată de la lucru în sumă de 18000 de lei, a sumei de 10000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 22 martie 2006 a Judecătorei Botanica, mun. Chișinău, a fost respinsă acțiunea depusă de către Felix Guțu ca neîntemeiată.

Prin decizia din 25 mai 2006 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Felix Guțu, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă parțial, a fost anulat ordinul ÎS „Moldatsa” nr. 111-p din 18 august 2005, a fost obligată ÎS „Moldatsa” să-l restabilească pe Felix Guțu în funcția deținută anterior – controlor de trafic aerian, începând cu 18 august 2005 și au fost încasate de la ÎS „Moldatsa” în beneficiul lui Felix Guțu salariul mediu pentru întreaga perioadă de absență forțată de la lucru în sumă de 45508,88 de lei, suma de 5056,52 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile de judecată în sumă de 3041 de lei. A fost încasată de la ÎS „Moldatsa” în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 1455,26 de lei.

Prin decizia din 30 august 2006 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de către ÎS „Moldatsa”, a fost casată integral decizia instanței de apel și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Prin încheierea din 19 octombrie 2011 a Curții Supreme de Justiție, a fost respinsă ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Felix Guțu.

Prin încheierea din 30 martie 2016 a Curții Supreme de Justiție, a fost respinsă ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Felix Guțu.

La 19 aprilie 2021 Felix Guțu a depus cerere de revizuire împotriva deciziei instanței de recurs, solicitând admiterea acesteia, casarea deciziei instanței de recurs și reținerea cauzei în instanța de recurs pentru rejudecarea recursului.

În motivarea cererii de revizuire a invocat drept temei al declarării revizuirii prevederile art. 449 lit. h) CPC.

A menționat că, la 20 octombrie 2020 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărârea pe cauza Felix Guțu contra Moldovei, prin care a constatat încălcarea art. 6 §2 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

A susținut că, încălcarea constatată poate fi remediată prin anularea deciziei din 30 august 2006 a Curții Supreme de Justiție.

A afirmat că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că, reclamantul a fost concediat în baza probelor colectate în cadrul procedurii penale. Instanțele civile, care au confirmat această concediere, au examinat în principal elementele dosarului penal și unul dintre punctele-cheie ale raționamentului lor a fost să stabilească dacă vinovăția reclamantului în aspect penal fusese constatată. Acest lucru este mai mult decât suficient pentru a-i permite Curții să concluzioneze că, a existat o legătură strânsă între procedura penală și procedura civilă referitoare la concediere (a se compara cu Teodor versus România, nr. 46878/06, § 45, 04 iunie 2013 și Ural versus Turcia, nr. 53561/09 și 13952/11, § 47, 27 noiembrie 2018).

A relevat că, în consecință, Curtea a considerat că, în prezenta cauză se justifică extinderea domeniului de aplicare al articolului 6 §2 din Convenție la procedura civilă litigioasă. Prin urmare, această plângere nu poate fi respinsă în baza articolului 35 § 3 lit. a) din Convenție pentru incompatibilitatea *ratione materiae* cu prevederile Convenției.

A notat că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că, această plângere nu este în mod vădit nefondată, nici inadmisibilă din vreun alt motiv menționat la articolul 35 din Convenție, Curtea o declară admisibilă și a declarat-o admisibilă.

A remarcat că, Curtea a concluzionat că, ordonanța din 20 mai 2005 nu poate echivala cu o decizie care să conțină o apreciere a fondului cauzei penale a reclamantului. În primul rând, Curtea a subliniat că, atunci când a avut ocazia să-și prezinte poziția în fața procuraturii, reclamantul a negat că, ar fi comis infracțiunea imputată. Apoi, Curtea a atras atenția la faptul că, în conformitate cu prevederile legale interne relevante pentru prezenta cauză, amnistia putea fi aplicată la orice etapă a procesului penal.

A declarat că, cu referire la concluzia Curții Supreme de Justiție, potrivit căreia acceptarea de către reclamant a actului de amnistie a constituit, în fond, o recunoaștere a vinovăției, Curtea a subliniat că, ea nu se bazează pe niciun temei legal.

A invocat că, având în vedere și celelalte considerații expuse mai sus, Curtea a considerat oportun, în prezenta cauză, să substituie soluția instanței supreme cu propria sa apreciere. În concluzie, Curtea a considerat că, în ordonanța din 20 mai 2005, procuratura nu a examinat fondul cauzei penale împotriva reclamantului și, în plus, acesta nu a renunțat în mod valabil la garanțiile unui proces echitabil, în special la dreptul său de a fi prezumat nevinovat și la dreptul de a nu contribui la propria sa incriminare. Prin urmare, această ordonanță constituie o decizie care a determinat încetarea urmăririi penale din motive de amnistie, fără a stabili vinovăția reclamantului.

A mai invocat că, Curtea a mai subliniat că, în decizia din 30 august 2006, Curtea Supremă de Justiție a insistat asupra faptului că, cererea reclamantului de amnistie constituia, în fond, o recunoaștere a vinovăției. Cu toate acestea, o astfel de concluzie de la care, de altfel, Curtea a considerat că, trebuie să se depărteze, nu lasă nicio îndoială cu privire la părerea judecătorilor instanței civile că reclamantul comisese o infracțiune.

A menționat că, în aceste circumstanțe, Curtea a considerat că, respectiva confirmare de către instanțele civile a concedierii reclamantului pentru sustragere, dar și formulările utilizate de către acestea, sunt incompatibile cu prezumția de nevinovăție de care ar trebui să se bucure reclamantul.

Prin referința depusă la 15 iunie 2021 ÎS „Moldatsa” a solicitat respingerea cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. 450 lit. f) Cod de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în termen de 6 luni de la pronunțarea hotărârii sau deciziei Curții Europene a Drepturilor Omului – în cazul prevăzut la art.449 lit. h).

Deci, din coroborarea dispozițiilor art. 449 lit. h) și ale art. 450 lit. f) Cod de procedură civilă rezultă că, cererea de revizuire se depune în termen de 6 luni de la pronunțarea hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului, prin care s-a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale.

Pornind de la aceste cerințe, se constată că, hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Felix Guțu versus Republica Moldova, prin care a fost constatată încălcarea art. 6 §2 din Convenție, a fost pronunțată la 20 octombrie 2020, iar cererea de revizuire a fost depusă la 19 aprilie 2021.

Reieșind din cele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, la depunerea cererii de revizuire în temeiul art. 449 lit. h) Cod de procedură civilă, Felix Guțu a respectat prevederile art. 450 lit. f) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 452 alin. (1¹) Codul de procedură civilă, dacă examinarea cererii de revizuire este de competența Curții Supreme de Justiție sau a instanței de apel, ședințele se desfășoară fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră cererea de revizuire întemeiată și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de recurs și

reținerea cauzei în instanța de recurs pentru rejudecarea recursului din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite unul din următoarele acte de dispoziție: încheierea de admitere a cererii de revizuire și de casare a hotărârilor sau deciziei supuse revizuirii.

În conformitate cu art. 451 alin. (1) CPC, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 și anexându-se probele ce le confirmă.

Revizuirea este o cale de atac extraordinară pusă de lege la dispoziția persoanelor interesate. Aceasta nu presupune rejudecarea cauzei în mod implicit, ci doar ca efect al admiterii cererii de revizuire, ceea ce prezumă existența temeiurilor în acest sens. De altfel, poate avea loc o ingerință asupra securității raportului juridic.

Totodată, revizuirea este o cale de atac de retractare și nu de reformare, prin intermediul căreia se poate obține anularea unei hotărâri judecătorești irevocabile și reînnoirea judecării în cazurile expres determinate de lege, iar retractarea neîntemeiată a hotărârii contestate poate duce la încălcarea principiului stabilității raporturilor juridice, care înseamnă că soluția definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată fără motive legale. De aceea, legea admite revizuirea numai în cazuri strict determinate.

Din materialele dosarului rezultă că, la 19 aprilie 2021 Felix Guțu a depus cerere de revizuire în baza art. 449 lit. h) CPC, anexând în acest sens hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 20 octombrie 2020 în cauza Felix Guțu versus Republica Moldova (cererea nr. 13112/07), prin care Curtea a constatat încălcarea art. 6 §2 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În conformitate cu art. 449 lit. h) CPC, revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională.

Prin aceste prevederi legiuitorul a instituit un mecanism pentru executarea hotărârilor pronunțate de instanța internațională, al căror caracter obligatoriu a fost recunoscut de către statul Republica Moldova.

Atunci când este investită cu examinarea unei cereri de revizuire, Curtea Supremă de Justiție trebuie să se limiteze la verificarea existenței condițiilor expres prevăzute de lege și să verifice în lumina legislației naționale și a concluziilor Curții Europene a Drepturilor Omului îndeplinirea condițiilor pentru aprobarea redeschiderii procesului.

Din norma citată este evident că, cerința legală – existența unei constatări a Curții Europene a Drepturilor Omului privind încălcarea unei drept sau a unei libertăți fundamentale a omului în cauza, a cărei act judecătorec se solicită a fi revizuit, constituie drept temei de admitere a cererii de revizuire. Statuarea Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la încălcarea unui drept sau a unei libertăți

fundamentale a omului nu poate fi negată de instanța competentă să se pronunțe asupra revizuirii. Hotărârile și deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului sunt obligatorii pentru toate statele membre ale Consiliului European.

Actele cauzei denotă faptul că, la 21 octombrie 2005 Felix Guțu a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS „Moldatsa” cu privire la anularea ordinelor privind aplicarea sancțiunii disciplinare și concediere, restabilire la lucru, încasarea salariului pentru absența forțată de la lucru și repararea prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 22 martie 2006 a Judecătorei Botanica, mun. Chișinău, a fost respinsă acțiunea depusă de către Felix Guțu ca neîntemeiată.

Prin decizia din 25 mai 2006 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Felix Guțu, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă parțial, a fost anulat ordinul ÎS „Moldatsa” nr. 111-p din 18 august 2005, a fost obligată ÎS „Moldatsa” să-l restabilească pe Felix Guțu în funcția deținută anterior – controlor de trafic aerian, începând cu 18 august 2005 și au fost încasate de la ÎS „Moldatsa” în beneficiul lui Felix Guțu salariul mediu pentru întreaga perioadă de absență forțată de la lucru în sumă de 45508,88 de lei, suma de 5056,52 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile de judecată în sumă de 3041 de lei. A fost încasată de la ÎS „Moldatsa” în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 1455,26 de lei.

Prin decizia din 30 august 2006 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de către ÎS „Moldatsa”, a fost casată integral decizia instanței de apel și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La 20 octombrie 2020 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărârea în cauza Felix Guțu versus Republica Moldova (cererea nr. 13112/07), prin care a concluzionat că, ordonanța din 20 mai 2005 nu poate echivala cu o decizie, care să conțină o apreciere a fondului cauzei penale a reclamantului. Cu toate acestea, în ordonanța respectivă procuratura a considerat că, erau îndeplinite toate condițiile pentru aplicarea Legii amnistiei din 2004 în privința reclamantului. Una din aceste condiții era, în special, acordul acestuia din urmă de a-i fi aplicată această lege.

Ținând cont de dreptul intern relevant pentru prezenta cauză, Curtea a considerat că, reclamantul nu se putea aștepta, în mod rezonabil, ca cererea sa de amnistie formulată în timpul cercetării cauzei sale penale să fie interpretată ca o recunoaștere a vinovăției. Prin urmare, Curtea nu a putut afirma că, în prezenta cauză a avut loc o renunțare conștientă și clară a reclamantului la dreptul său de a fi considerat nevinovat și la dreptul său de a nu contribui la propria incriminare. În plus, această presupusă renunțare nu a fost însoțită de nicio garanție proporțională gravității sale.

Cu referire la concluzia Curții Supreme de Justiție, conform căreia acceptarea de către reclamant a actului de amnistie a constituit, în fond, o recunoaștere a vinovăției, Curtea a subliniat că, ea nu se bazează pe nici un temei legal.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că, în ordonanța din 20 mai 2005, procuratura nu a examinat fondul cauzei penale împotriva reclamantului și, în plus, acesta nu a renunțat în mod valabil la garanțiile unui proces echitabil, în special la dreptul său de a fi prezumat nevinovat și la dreptul de a nu contribui la

propria sa incriminare. Prin urmare, această ordonanță constituie o decizie care a determinat încetarea urmăririi penale din motive de amnistie, fără a stabili vinovăția reclamantului.

Totodată, Curtea a observat că, reclamantul în prezenta cauză a fost concediat în conformitate cu art. 86 alin. (1) lit. j) din Codul muncii, pentru comiterea unei sustrageri „stabilite printr-o hotărâre a instanței de judecată sau a organului de competență căruia ține aplicarea sancțiunilor administrative”. Simplul fapt că, instanțele civile au confirmat acest motiv legal de concediere constituie o declarație fără echivoc că, reclamantul era vinovat de comiterea presupusei infracțiuni, în pofida încetării urmăririi penale împotriva sa.

În plus, Curtea a subliniat că, în decizia din 30 august 2006, Curtea Supremă de Justiție a insistat asupra faptului că, cererea reclamantului de amnistie constituia, în fond, o recunoaștere a vinovăției. Cu toate acestea, o astfel de concluzie de la care, de altfel, Curtea a considerat că trebuie să se depărteze, nu lasă nicio îndoială cu privire la părerea judecătorilor instanței civile că reclamantul comisese o infracțiune.

În aceste circumstanțe, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că, respectiva confirmare de către instanțele civile a concedierii reclamantului pentru sustragere, dar și formulările utilizate de către acestea, sunt incompatibile cu prezumția de nevinovăție de care ar trebui să se bucure reclamantul.

Prin urmare, Curtea a constatat că, a existat o încălcare a art. 6 §2 din Convenție.

În această ordine de idei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție remarcă faptul că, o hotărâre judecătorească, în care se constată o încălcare a drepturilor fundamentale a persoanei, garantate de Constituție și de Convenție, obligă instanța supremă să înlăture acea încălcare și să repare consecințele astfel încât să restabilească atât cât e posibil situația existentă înaintea încălcării.

În conformitate cu art. 453 alin. (6) Cod de procedură civilă, în cazul în care o hotărâre examinată anterior în apel și în recurs a fost supusă revizuirii, cauza se trimite, după admiterea cererii de revizuire, la rejudecare.

În contextul celor expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide oportunitatea reexaminării cauzei în ordine de recurs întru verificarea în detaliu a pretențiilor formulate în cererea de chemare în judecată prin prisma probelor administrate, dând apreciere acestora în coroborare cu prevederile legislației naționale, cât și a celei internaționale.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea de revizuire, de a casa decizia instanței de recurs și de a reține cauza în instanța de recurs pentru rejudecarea recursului.

În conformitate cu art. 270 și 453 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se admite cererea de revizuire depusă de către Felix Guțu.

Se casează decizia din 30 august 2006 a Curții Supreme de Justiție, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Felix Guțu împotriva Întreprinderii de Stat „Moldatsa” cu privire la anularea ordinelor privind aplicarea sancțiunii disciplinare și concediere, restabilire la lucru, încasarea salariului pentru absența forțată de la lucru și repararea prejudiciului moral și se reține cauza în procedura Curții Supreme de Justiție pentru rejudecarea recursului.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic